PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PK 6549 S27A6
Sa'ib Tabrizi
Mucevherat-i Sa'ib Tebrizi

1433

18/357

1433 Ṣā'ib Tabrīzī

مجوهرات صائب تبريزى

Mücevherāt-ı Ṣā'ib Tebrīzī

جامع و مترجمى
ريزه اعداديسى كاتبى حسن افندى زاده حافظ
م . خلوصى

حكاكلرده ٢١ نومروده لوفچه‌لى راشد افندينك
دكاننده صاتلمقده‌در

مهرسز نسخه‌لر ساخته‌در

استانبول

مطبعهٔ احمد كامل — سلطان بايزيدده چادرجيلر قپوسى

١٣٣١

LIBRARY
JUN 14 1972
UNIVERSITY OF TORONTO
PK
6549
S27A6

برقاچ سوز

عثمانلی ادبیاتی دائم اولدیغی مدتجه لسان فارسیدر کرك مادی واکرك معنوی استغنا حاصل اوله‌میه‌جغنی ادبا ومحررلرمزك کافه‌سی تسلیم ایتدکلری حالده شو صوك زمانلرده کویا فارسی ایله‌لسانمزك هیچ برعلاقه‌سی واحتیاجی قالمامشجه‌سنه تحصیلندن بسبتون دنیله‌جك درجه‌ده واز کچلمش ! حتی مکتبلرك بیله چوغندن طرد واخراج ایدلمشدر . لسان تحریر وادبیمزك مهم بر رکنی تشکیل ایدن وبو کونه قدر ترکچه‌مزه برچوق بدایع طبیعیه بخش واحسانده ابراز سماحت ایلین بوسوکیلی لسان اویله قولای قولای نظر التفاتدن دوشورلمکه مستحق دکلدر ظن ایدرم !..

مناقب عشق وغرامز ، ادبیاتمز بر بر تدقیق ایدیله‌جك اولورسه کوریلیرکه بزترکلر هیچ برزمان فارسینك خزائن‌لاتحصاسندن واسلوب رندانه وشاعرانه‌سندن استقاضه ایتمدیکمز بردور یوقدر !.. ایکی سطرلق بربیتده ، اوچ سطرلق برمکتوبده اولسون هرحالده برفارسی‌یه تصادف ایتمه‌مك ممکن دکلدر . احتیاجمزی تسلیمده تردد ایتمدیکمز حالده دیه‌بیلیرم‌که شومهم ودیعه‌نك امر تعظیم ومحافظه‌سنده تسیب ومسامحه‌ده دخی قصور ایتمیورز ! غریبدرکه ادبیات فارسیه دینلنجه وهله ً هرکسك ذهننه تبادر ایدن عجمك نی ومی ، کل وبلبل مناقیدر .. حالبوکه سخن سرایان عجم آره‌سنده حکمی واخلاقی برچوق دفائن غیر مکشوفه کومولمش وهربریسی الی‌الابد دقت ولطافتی وذوق ادبیلریله قائللرینك درجهٔ اقتدار ومهارتنی اثباته‌کافی

بولنمش ایکن کویا شرقك بوخزائنی بیتمش کبی هرکسده غرب اسلوبنه غربك طرز نوینه تمایلده عظیم برانهماك حاصل اولمشدر !..

همان هرشیده عنعنات ملیه‌مزی اغیار النه قاپدیردیغمزدن بوکون نظر حرص واشتهامزی جلب ایتدیکندن طولایی آنلردن سوه‌رك ویلواره‌رق آلدیغمز مضامین ادبیه‌نك همان کافه‌سی لسان ادبیمزك ارکانی اولان عرب وعجمدن اقتباس وانتحال ایدلمش شیلردر ...

فقط غرب بونلره بر رنك وجلا ویرمش ویکی برکسوه اکسا ایتمش اولدیغندن سنه‌لردن بری حریم وصالمزدن دور اولان ابکار معنویات وبدایع طبیعت اویله سطحی نظرله اکلاشیله‌میه‌جغندن بالطبع صاحب اولی‌ده بولنه‌مامقده‌در . بوکونکی ادبامزك بعضیسی رومانه ، خیالاته صرف ایتدیکی غیرت واقتدارك برقسمنی اولسون مشاهیرك آثار ادبیه وحکمیه‌سنك لسانمزه ترجمه ونقلنده صرف ایتمش اولسه‌لر لسان ادبی واخلاقیمزه دها بیوك خدمات برکزیده ابراز ایتمش اولاجقلرینی هرکس تسلیم ایدر .

معاصریمزدن معلم ناجی مرحوم بووادیده ایجه چالشمش ومسلك ادبیمزه کوزه‌ل برچیغر آچمش ایدیسه‌ده عمری وفا ایتمدیکندن آمال مقدسنی‌ده حد غایه‌یه ایصاله موفق اولامدی . صائب دیوانی بیله حضرت استادك نظر تدقیقندن دور قالمیه‌رق بنم شو ناچیز خدمتمه « صائبده سوز » عنوانیله باشلامش وبش اون بیت قدر انتخاب ایله نشر ایتمش ایسه‌ده اکماله موفق اولامامشدر !..

اونبرنجی عصرده ایران وتبریزك لطیف واحه‌لرنده ، زمردین باغچه‌لرنده مسعودانه برعمرکچورمش ومعاصرلرینك بیله چشم حسدندن قورتیله‌مامش اولان جناب « میرصائب » عن اصل تبریزلی «محمدعلی»

نامنده‌کی ذات اولوب شاه‌عباس ثانینك نظر التفات وتحسیننه مظهریتله «مستعد خان» عنوان جلیلنه نائل اولمش وشاهجهان زماننده دخی هندستان وکشمیره سیاحتله صیت بلند کسب ایتمش و «١٠٨٧» تاریخنده اصفهانده وفات ایلمشدر. بعض اشعار ترکیسی دخی مرویدر.

یکرمی بیك بیتی متجاوز اولان مرتب دیوانی ایران وهندستانده وحتی عثمانلی ذوق آشنایانی عندنده پك مقبول اولوب ضروب امثال وحکمیاتدهٔ حافظلری کیرو براقشدر.

فقط حضرتك نابی کبی چوق شعر سویلمکده‌کی هوس وآرزوسی غالب اولدیغندن دیوانینك قسم اعظمی روحسز وخاییده سوزلرله مملو اولوب آره‌لرده سرپلمش اولان حکمیاتك ارانوب بولنمسی ایچه برصبر ومتانته متوقف بولندیغندن آز برمطالعه ایله صائبك مزیتی اکلامق ایسته‌ینلرك اکثریسی یاکیله‌رق شهرت متواتره‌سنك همان کاذب اولدیغنه قانع اولمقده‌در. اشعار صائب آره‌سنده خزائن طبیعتك موجود اولدیغی اثنای تحصیلده استادم همشیرلی حاجی حافظ یوسف افندیدن طویمش اولدیغمدن الهکچن غیر مطبوع دیوانی علی قدر الاستطاعه تتبع ایدرك اشبو اثرده موجود ایکی‌یوز قدر بیت جمعنه موفق اولدم. منتظم بردیوانه مالکیت دکل مطبوعندن بیله جزدار اولمیان بنم کبی طشره‌لی برنوهوسك انتخاب وترجمه‌ده انجق بوقدر برمهارتی مصروف اوله‌بیله‌جکندن وطبایع مختلفه نظرنده احتمال که شایان انتخاب دها پك‌چوق بیتلر بولنه‌بیله‌جکندن بوبابده اقتحام اولنان مساعی‌یی تقدیر بیوران ذوات؛ خاطره کلن نواقصی‌ده چوق کورمیه‌جکلرینه امین بولندیغمدن خس وخاشاك آره‌سندن طوپلایه بیلدیکم ابیاته حضرتك احیای نامی ایچون «مجوهرات صائب تبریزی»

عنوانی ویرمش وهر برینك زیرینه‌ده مثلاً بر ترجمه علاوه ایلمش واثرك هرحالده استفاده‌دن خالی اولامیه‌جغنه‌ده قناعت قلبیه حاصل ایتمشم . ومن الله التوفیق .

۲۷ رمضان ۱۳۳۰ ریزه اعدادیسی کاتبی حسن‌افندی زاده

حافظ م . خلوصی

مجوهرات صائب تبریزی

نومرو

۱

یارب از دل، مشرق نور هدایت کن مرا!

از فروغ عشق خورشید قیامت کن مرا!

یارب! مستغرق انوار هدایت اولمق ایچون کوکلمه برمشرق نور ایله قیامت طریق سلامتی بولمق ایچون فروغ عشقدن بر خورشید هدایت احسان ایت!..

۱

از رباط تن چو بگذشتی دگر معموره نیست!

زاد راهی بر نمیداری ازین منزل چرا!؟.

ای علایق ماسوایه طالمش اولان روح غافل! حیات فانیه ختام بولوب بنای وجود بر دفعه بوزولنجه التجا ایده‌جك دیگر بر یرك یوقدر. اخرته طوغری یولجیلك اوكده برمعموره زاد یوق شورادن یولجیلغه متعلق نیچون هیچ برشی آلمیورسك!؟.

٣

در بیابان عدم بی توشــه رفتن مشکلست .

نیستی در فکر تخم افشانی ای دا[illegible] چرا !؟.

افندی : صحرای عدم تخم عمل ایله اکیلور . تهی دست کیتمك مشکلدر سنده نیچون صحرای عدمی زراعت هوسی یوقدر !!.

٤

هیچ قفلی نیست نکشا بد بآه نیم شب ؟

ماندهٔ در عقــدهٔ دل اینقدر حیران چرا ؟!

دنیاده هیچ بر کلید یوقدر که آه سحرله آچیلمسی ممکن اولمسون؛ سن عقدهٔ درونکی آچمق ایچون نه دن یوقدر متحیرسك ؟!

٥

کار موقوف بوقتست که چون وقت رسد ،

خوابی از بنـد رهـا نیـد مه کنعانرا !..

هر ایشـك بر وقت مرهونی وار در . کلنجـه اولور . یوسف علیه السلامك زنداندن خلاصنه سبب ملك مصرك بر رؤیاسیدر .

٦

جز پشیمانی ندارد حاصل طول امل ،

چند پیمائی مکرر این ره بیهوده را ؟!

طول املك نتیجه و خلاصـه‌سی ندامتدن بشقه برشئ اولمـدیغی

قطعیا محققدر . ای غافل شو اوچولمش اولان یولی قاچ دفعه دها اوچمك ایسترسك ؟ !

٧

ماچرا اندیشهٔ درد سر سامان کنیم ،
آنکه سر داد دست آخر میدهد سامان ما

بز نیچون ثروت وسامان اندیشه‌سیله باشمزی بیورالم ؛ بو باشی ویرن رزاق وکریم البت ثروت وسامانده ویرر ..

٨

شود محشور در سلك بخیلان در صف محشر ؛
اکر شهرت زاحسان مطلب افتادست خاتم را .

انعام واحسانه داستان عالم اولان خاتمك بونجه احساندن مقصدی اکر شهرت ونام ایسه روز قیامتده خسیس وبخیللرله حشر اوله‌جغنده شبهه یوقدر ...

٩

هیچ ره صائب بحق نزدیکتر از درد نیست
از طبیبان میکند پرهیز از ان بیمار ما ! ..

واصل الی الله اولمق ایچون طریق درد وغمی اختیار ایت ! زیرا بوندن قیصه ویقین یول یوقدر بزم کبی بیمار عشق اولانك اطبادن پرهیز ایتمسی هپ بو فکره مبنیدر .

۱۰

زبی دردان علاج درد چون جستن بدان ماند ،

که خار ازپا برون آردکسی بانیش عقربها !..

حکیم بانینه کلدر دیمشلر. مبتلا اولدیغك دردك دواسنی ینه اهل دردتدن آراملی . ذوق درده وقوفی اولمیانلردن دوا آرامق ؛ آیاغه باتمش اولان بر دیکنی ، عقربك زهرلی ایکنه‌سیله چیقارمغه بکزر .

۱۱

نه هرآهی قبول افتد ، نه هراشکی اثر دارد

یکی کوهر شود از صد هزاران قطره‌با را نرا

نه‌هروقت‌ایدیلن فریاد والتجا هدف قبوله اصابت‌ایدر. نه‌هرکوز یاشی تأثیر ایلر. یوزبیك قطره یاغموردن اینجو اولان انجق بریسیدر.

۱۲

نه مکر سبجه شماران خدانکه دارد ،

که صد سرست بیك خلقهٔ کمند اینجا !..

اهل‌تسبیحك حیله وخشمندن الله جمله‌یی محافظه بیورسون . زیرا آنلر یوزباشی برایپ‌ایله باغلایوب النه آلمشدر .

۱۳

صیقلی کن سینهٔ خود را باآه آتشین ،

میکنی در بوزهٔ نور ازمه واختر چرا ؟!.

نورلری مستعار اولان آیدن ، یلدیزدن نیچون نور دیلنیورسك

شمس حقیقتی بول سینه‌کی آه آتشین ایله پارلات ! ..

١٤

آفتاب دولت بیداری دربالین تست !

مبشوی باخواب ای بی‌درد همپستر چرا ؟!.

خورشید دولت هدایت باش‌اوجنه کلمش طوریبور ! سن نیچون قیدسز برحالده خواب غفلته طالمش کیدیبورسك ! ! .

١٥

هرسری دارد درین بازار سودای دکر ،

هرکسی بندد بآیین دکر دستار را ؟! .

شو بازار فناده هرکسك فکر و آرزوسی بشقه بشقه‌در . نته‌کیم باش باغلامه‌ده هرکسك کندینه مخصوص بر طرزی واردر .

١٦

تانیا ساید نفس از رفتن وباز آمدن

رفتن وباز آمدن در هرنفس باشدمرا

حیاتمك صوك دمنه قدر یعنی نفسم یوقاری ، اشاغی کیدوب کالدکجه هر نفس سکا کیدوب کلمك ، تشرف ایتمك نیتنده‌یم . « فقط موفق اوله‌میورم » .

١٧

برتواضعهای دشمن تکیه کردن ابلهیست ،

پای بوس سیل ازپا افکند دیوارها !..

دشمن سکا ظفر بوله‌میه‌جغنی اکلادیغی کبی تمایل وتواضع کوسترر .

اشته دشمنك بو تواضعلرینه اعتماد ایدوب آلدانمق بیوك حماقتدر . زیرا سیلابك متواضعانه بر صورتده دیوارلرك آیاغنی اوپه‌رك مطلقا دیواری ییقمق ایچوندر .

١٨

ای صبا ! مشتی سپندی برسر آتش بریز ،
کر بپرسد یار ، حال صائب دلخسته را !..

ای بادصبا ! دوستمك کوینه تصادف ایتدیککده زمان فراقیله نالان وبی خداب اولدیغم جانان تنزلاً بنی سندن سؤال ایدرسه بر آووج اوزرلك تخمی آلوب آتشه دوك ! ودی‌که اشته عاشق صادقك اولان صائب دلخسته نارفراقکله بویله چتردایوب یانمه‌ده‌در .

١٩

بما حرارت دوزخ چه میتواند کرد ؛
اکر زمانستانند چشم کریانرا !...

دردعشق ایله هردم کریه‌بار اولان شوچشمانی ؛ روز قیامتده‌دخی بزعاشقاندن آلمزلرسه آتش دوزخ بزلری یاقمغه نصل قادر اوله‌بیلیر ؟!.

٢٠

فکر آب وداند در کنج قفس بیماست
زیر چرخ اندیشهٔ روزی چرا باشد مرا ؟..

قفس نشین اولان برقوشه آب ودانه اندیشه‌سندن هیچ برفائده یوقدر بن زیر چرخده «دکرمنده» اولدیغم حالده نیچون ینه آچ قالمق حذف واندیشه‌سیله مألوف بولنیورم ؟ ! .

۲۱

دوام عاشق اکر خواهی مکن با وصل آمیزش ،

که آب زندکی هم میکند خاموش آتشرا

ای واقف ذوق عشق اولان دلخسته ! اکر دوام عشقی آرزو ایدرسه‌ك صقین وصلنی اعتیاد ایدنمه ! زیرا آتشه آب حیات بیله دوکسه‌ك ینه سونر ! . .

۲۲

بخوونم زد رقم تا باقلم شد آشنا دستش ؛

پری رویی که میبردم بمکتب من کتابشرا !..

برملك صفت که وقتیله کتابنی مکتبه طاشیردم . نه‌زمان که مبارك الی قلم ایله پیدای الفت ایدوب اوقویوب یازدی ؛

« فتوای خون ناحقمی یازدی ابتدا »

۲۳

ز دولت نیست جز تشویش خاطر حاصل دیکر ،

بزرکی مایهٔ طوفان بود پیوسته در یارا .

دولت واقبال نه‌قدر ترقی ایدرسه وجدان عذابی‌ده اونسبتده تزاید ایدر . راحتلق طبیعتده ، کوکلده‌در . رفعت واقبال تشویش افکاردن غیری بر نتجه ویرمز دولت بیودکچه غائله‌ده آرتار . نته‌کیم بیوك دکزلردن طوفانك ، فیرطنه‌نك اکسیك اولمامسی هپ بیوکلکی یوزندندر ! . .

٢٤

اختلاف کفر ودین آخر بیکجا میکشد .

خواب یك خوابست وباشد مختلف تعبیرها !..

خواب غفلة دالمش اولان خلقك کفرد دین حقنده که اختلافی نهایت نقطه ده برلشیر . کوریلن رویا بردر ؛ مع التأسف هر کس تعبیرده اختلاف ایدییور . «جمله‌نك مقصودی براما روایت مختلف»

٢٥

بیکاری وتوکل دو رست از مروت ؛

بر دوش خلق مفکن زنهار بار خود را .

عزیزم ! تدبیر معیشنده مستحسن اولان اسبابك هیچ برینه توسل ایتمه‌دن یالکز « بن متوکلم » دیمك وبوش اوطورمق مروت وانسانیتدن چوق اوزاقدر . حیثیلی بر انسان ایسه‌ك اسباب ظاهره‌یه توسل ایده‌رك چالشدقدن صکره توکل ایت ! یوقسه کندی یوککی باشقه‌لرینك اوموزینه براقمه ! خلقك باشنه بار اولمه ! . .

٢٦

جمعی که از ملایمت از ار دیده اند ،

بربرك کل شمرده کذا رند پای را !..

تجربه سزلق سامقه‌سیله کوزه اینی وملایم کورینن شیلر یوزندن بلایه دوشن بعض زواللیلر نهایتبیك مشکلات ایله یقایی قورتاردقدن صوکره اکجابنده کل یاپراغنه باصمقده احتیاط ایدرلر . ومباح اولان یرلرده بیله کمال تردد ایله ایاق آتارلر . محبوسینك حالی بویله‌در ..

٢٧

چون شود دشمن ملایم احتیاط از کف مده !

مکرها در پرده باشد ، آب زیر کاه را .

افندم ! دشمنی هرنه‌قدر ملایم ومتمایل کوررسه‌ڭ بیله هرزمان دقت واحتیاطی الدن براقمه : زیرا حیله‌لر اویونلر دائما صاف کورینن پرده آرقه‌سندن اولور . صوده صمانك التندن یورر .

٢٨

هیچ میزانی درین بازار چون انصاف نیست .

کوهر خود را نمی سنجی باین میزان چرا ؟!.

شوبازارفناده انصاف کبی قوللای هیچ برترازوی عدالت یوقدر. سن کندی وجدانکی ویاپه جغك ایشی نیچون بوترازوایله طارتمیورسك ؟!

٢٩

چشم چون بینا شود خضر است هر نقش قدم .

رهبر بینا چه جویی ! دیدهٔ بینا طلب !..

عزیزم ! بزده کوزیوق . اکراولسیدی راه طلبده هر آیاق‌ایزی بررهبر هدایت وبرخضر سلامتدر . ایی برمرشد حقیقی ارامقدن زیاده دیدهٔ بصیرت ایستملی‌یز !..

٣٠

معیار دوستان دغل روز حاجتست .

قرضی برسم تجربه ازدوستان طلب !..

قالپ وحیله‌کار دوستلرك محك ومعیاری روز حاجتدر . بوکبی

دوستلردن هیچ اولمازسه تجربه ایچون اولسون اودونج بر مقدار ایسته ! . .

٣١

کفارهٔ شرا بخو ریهای بیحساب ؛

هشیار در میانهٔ مستان نشستنست .

اوطانمه‌دن وقتلی وقتسز بول بول شراب ایچمه‌نك کفارتی؛ آییق اولارق سرخوشله ارەسنده اوطورمقدر .

٣٢

عالم دیکر بد ست آورکه در زیر فلك ؛

کر هزاران سال میانی همین روزوشبست!..

ماورای زمین وآسمانده دیکر بر عالم بولمغه غیرت ایت ! . . بلدیکمز شوزیر فلکده بیکلرجه ییل قالمش اولسه‌ك متصل کوره‌جکك شو کون ، کیجه‌دن عبارتدر .

٣٣

نشد زنسخهٔ دل نقطهٔ مرا معلوم ؛

اکرچه عمربتصیح این رساله کذشت !.:

احوال قلبه عائد اولان کتابی تکمیل اوقودم . وبتون عمرمی‌ده بورساله‌نك تصحیحیله کچور دیکم حالده مع‌التأسف هیچ برنقطه‌سنی اکلامغه موفق اوله‌مدم .

٣٤

از بدان ، فیض مجالست ، بنیکان برسد ؛

حق بیدارئی دز دان بعسس بسیارست .

فنالردن ایلرك استفادەسی بالوجوه محالدر . فقط مستثنا اولەرق خرسزلرك بکجی اوزرنده چوق حقی واردر . زیرا بکجی‌یی ، بتون کیجەیی آییق کچورمکه وبو وسیله ایله فیوضات لیلیەدن استفادەیه سوق ایدن خرسزلردر . .

٣٥

شمع دلرا از هوا های مخالف پاس دار !

وقت رفتن کر چراغی پیش پامیبا یدث !.

ختم انفاس ایله راه بقـایه ایلك قدمەیی آتاجغك مظلم دملرده چراغ هدایته احتیاجك وار ایسـه ؛ معکس تجلیات اولان قلبکی ، شمعهٔ درونکی مخالف هوالردن شمدیدن محافظه ایتملیسك ! . .

٣٦

فرعون که میزد « لمن‌الملك » زنخوت ؛

در بحرعدم‌غوطه زد از چوب‌شبانت!..

یارب ! سن اول عزیز وقهارسك که جلال وعظمتکه قارشی سرمسـت غرور اولەرق اوتانمەدن دعوای ربوبیت ایدن فرعونی ؛ چوبانکك بر دکنکیله بحر عدمده اهلاك ایلدك !..

٣٧

با آسمان چه کریزی زحادثات جهان ؟!.

که دست تیغ در است ، وین سپر تنکست.

ای مألوف نفاق وسفاهت ! مستغرق نعمی اولدیغك دملرده جناب حقی هیچ خاطره بیله کتیرمزدك !.. وقتا که حادثات جهان سنی پنجۀ بی‌امانده زبون ونالان ایتدی . آسمانه رفع دست ایله درکاه احدیته نیاز والتجایه قویولدك : فقط بوش ! تقدیره هیچ بر شی فائده ایده‌مز . زیرا محرك تیغ قضا اولان ید قدرت عقلك تصور ایده‌میه‌جکی درجه‌لرده اوزوندر . بو سنك کوندیکك سپر ایسه اکا نسبتله چوق طار وپك کوچکدر .

٣٨

کر چاك کریبان نکنند راهنمایی ،

طفلان چه شناسند که دیوانه کدامست .

اکر چاك کریبان ایدوب چپلاق کزمسی دلالت ایتمسه‌یدی ؛ چوجقلر دیوانه‌یی بردرلو بولوب اکلایه مازلردی .

٣٩

دلیل عزت اهل سخن همین کافیست ،

که خورد های قلم زیر پا نباید ریخت !..

قلم قیرپنتیلرینك ایاق آلتنه براقلمامسنك عدم جوازی ؛ اهل سخنك عزت واعتبارینه ومستحق تعظیم وتوقیر اولدقلرینه دلیل کافیدر

۴۰

درین بساط بتمکین خود مشو مغرور !.
که پیش سیل فنا کوه وکاه هردو یکیست .

ای غافل ! شو عرصگاه فناده خدم وحشمکه ، تمکین وتدبیرگه صقین مغرور اولمه !.. چونکه مخلوقات کاملاً برسیل فنا اوکنده‌در. اوسیل عظیمه قارشو طاغ ، طاش ، اوت ، اورمان هپسی مساویدر.

۴۱

صائب ! زاهل عقل شنیدن حدیث عشق ،
اوصاف یوسف از لب اخوان شنید نست .

ای صائب ! ذوق درده واحوال عشقه وقوفی اولمیان برطاقم عقل معاش اهلنه ؛ امور عشقه دائر برشی صورمه ! چونکه آغرلرینه یاقشمیان بوکبی شیلری آنلردن ایشتمك ، یوسف علیه السلامك اوصافنی قارداشلرینك آغزندن ایشتمکه بکزر ..

۴۲

شکایت از ستم چرخ ناجوانمردیست
که گوشمال پدر ؛ خیرخواهیٔ پدرست .

عزیزم ! فلکك جور وستمنه تحمل ایت ! حد ذاتنده هیچ برشیئهٔ مقتدر اولمیان عادی برقوته قارشی طوردمامق ؛ انسانلغك ویکیتلکك شانی دکلدر . برپدرك برای تأدیت اره‌صره اوغلی دوکمسی ، قولاغنی چکمسی ایلکنی آرزو ایتدیکندندر اشته فلکده بالواسطه بویله برمربیدر .

٤٣

سیل از بساط خانه بد وشان چه میبرد ،

ملك خراب را غمی از ترك وتاز نیست .

سیل فنا ؛ دنیانك ، نظرلرنده هیچ دکری اولمیان خانه‌بدوشانك نه‌سنی کوتوره‌بیلیر؟. ذاتاً کندیلکندن خراب اولان برملك ، تحولات کونیه‌دن متأثرمی اولور ؟!.

٤٤

پیراهنی کجاست که بر اهل روزکار ،

روش شود که دیدهٔ یعقوب کور نیست .

پردهٔ غفلت هپمزك دیدهٔ بصیرتنی سترایتمشدر . اهل دنیانك هپسنه یعقوب علیه السلامك کوزنی آچان قمیص یوسف کبی بر کوملك لازمدر. فقط نره‌ده : بزم شو حالمزه نسبةً یعقوب علیه السلام هیچ ده کور دکلدی !..

٤٥

هشیار زیستن نه زقانون حکمتست ،

در کارخانهٔ که نظامش بغفلتست .

نظام وانتظامی سراپا غفلتدن عبارت اولان بویله برکارخانهٔ عالمده عقل کامله مالك اولانلرك راحت یشامسی بالوجوه قانون حکمته مغایردر . « راحت یشامش وارمی کروه عقلادن »

٤٦

این کنج عزلتی که کرفتست شیخ شهر ،

در چشم اهل دید کمنیکاه شهرتست .

ریاکارانه برصورتده کوشهٔ عزلتی اختیار ایدن بعض زمانه متشیخلرینك مقصدی ؛ تزیید شهرت ایدرك برطاقم صافدرون زواری اولامقدن عبارتدر . نظر حقیقت ایله باقیلورسه اوکوردیکك کوشهٔ عزلتده کمینکاه شهرتیدر . .

٤٧

در کاسهٔ سری که بود فکر نان وآب ،

چون آسیا همیشه پر از کرد کلفتست .

ای بازار مخته سوقکده‌کی حکمتدن غافل اولان انسان ! برازده امور عقبایی دوشون ! بر قفاده‌که هرساعت آب ونان فکری بولنور عادتا بردکرمندن فرقی یوقدر . چونکه دکرمنده دائما کندینه کلفت ومشقتدن بشقه برفائده‌سی اولمیان دانه وتوزلرله طولودر .

٤٨

یك کشتئ درست بساحل نمیرسد ،

زین شورشی که در سر دریای وحدتست .

ای کشتی سوار بحرعشق ! زاد وزخیره‌کی اتمام‌وسوار اولدیغك . سفینه‌نك حسن محافظه‌سنه اهتمام ایت ! زیرا ساحل وپایانی اولمیان دریای وحدت اوقدر طالغه‌لی ، اوقدر فیرطنه‌لیدرکه بونده شناورلك ایدن کمیلردن همان هیچ بریسی صاغلام اوله‌رق ساحل سلامته واصل اوله‌میور . .

٤٩

غرض زوسعت میدان لامکان شانشت .

وکرنه غیر دل تنك جلوکاهش نیست

عقللره حیرتبخش اولان جناب حقك قدرت وعظمتنك وسعتندن

مقصد اعلای شان وشرفیدر . یوقسه زمین و آسمانه صیغهٔ‌بیلمسی محال اولان جناب فیاضك ؛ قلب مؤمندن بشقه جلوه‌گاهی یوقدر .

٥٠

هستیٔ دنیای فانی انتظار مردنست .

ترك هستی زانتظار نیستی وارستنست .

شو دنیای فانیده احمقجه‌سنه یشامق ، اولمکه انتظاردن بشقه برشی دکلدر بوحال‌ایله اولمك‌ده یوقلق انتظارندن قورتلقدن عبارتدر .

٥١

شسته رویان کرچه میشویند از دلها غبار ؛

چهرهٔ خوبان نو خطرا صفای دیکرست .

ساده‌رویانه نظر ؛ کرچه کوکللرده‌کی آلام وکدورتی کیدررسه‌ده خوبان نوخطك رخسار تابناکنده‌کی ذوق وطراوت ینه بشقه‌در ..

٥٢

چون خطائی از توسرزد درپشیمانی کریز !

کزخطا نادم نکردیدن خطای دیکرست .

عزیزم ! سندن اثرغفلت وجهالت اوله‌رق برخطا صادراولورسه درحال توبه ایت ! دهلیز ندامته قاچ ، کیزلن ! زیرا انسان یاپدیغی خطادن مأیوس ونادم اولمامق آریجه بر خطادر ...

٥٣

کرچه صائب ! آب حیوان میدهد عمرابد !

حفظ آب روی خود آب بقای دیکرست.

ای صائب ! هرنه‌قدر آب حیاتك ؛ مخلوقاته عمر ابد بخش ایدر اولدیغی مروی ایسه‌ده بو یالکز حیاته منحصر اولوب باقی دکلدر . انسانك کندی یوزینك صوینی محافظه ایتمسی و آنکه حضور جناب فیاضه چیقه‌بیلمسی آب حیاتدن دها قیمتدار بر آب بقایه نائلیت دیمکدر ،

٥٤

بهر که هرچه دهی نام آن مبر صائب !

که حق خود طلبیدن کم از کدائی نیست.

صائب ! اویله بر زمانده‌یزکه هر کیمه مصلحت اوله‌رق بر شی ویرمش ایسه‌ك استه‌مسی جائز اوله‌میور . زیرا انسانك کندی حق صریحنی طلب ایتمك دیلنجیلکدن دها اشاغی صاییلیور !..

٥٥

لب خاموش نمودار دل پرسخنست ،

جبهٔ بی کره آینهٔ خلق حسنست .

برکولرده کمال اولماز . سکوتی بر اغز فسحت قریحه واقتداره دلالت ایدر . کذلك بد اخلاق وعبوس الوجه اولانلرك آلنلری خطوط متنوعه ایله طولو اولور . حسن صوری ؛ حسن خلق وصفوت وجدانه دلالت ایده‌جکندن ؛ حدت چیزکیلرندن معرا اولان بر جبهه خلق حسن آیته‌سیدر . .

٥٦

سفلکانرا نزدد چرخ چونیکان بر سنك !

محك سیم وزر ازبهرمش وآهن نیست ...

فلکك دائما ایلری جور وستمه وسنك قضایه هدف ایتمسی

تجربه وتکامل ایچوندر ٠ سفهانی هر زمان کامیاب ایدر . چونکه محك طاشی سیم وزره مخصوصدر . یوقسه باقر ودمیر ایچون دکلدر .

٥٧

هر که کم کرددغمی دردل من می آید !

وعد گاه غم عالم دل افکار منست .

کروه مبتلادن کیم که بر غم ضایع ایدر ؛ انی کاسون بنم کوکلمده آرایوب بولسون ! زیرا کرهٔ ارضده اولان غم ودردلرك موعدتلاقیسی ؛ افکار و آلام متنوعه‌یه مبتلا بولنان انجق بو بنم زواللی کوکلمدر !..

٥٨

پامنه بیرون زحد خود سعادتمند باش

نیست کمتر ازهما تاجغد در ویرانه‌است

هر ایشده حد ومقدارینی بیلوبده دائرهٔ اقتدارکدن دیشاری اياق آتمه‌که مسرور القلب وصاحب سعادت اوله‌رق یشایه‌سك ! زیرا بایقوش ویرانه‌یه قناعت ایدوب یواسنده اوطوردیغی مدت ؛ اعتباری همادن اشاغی دکلدر .

٥٩

دست شستن نیست خیر آن کار ازموج سراب

دامن انشاندن نه‌دنیا ازقصور همتست

جهانك بیاغی دیدی فودیسنه باقوب ده ابنای جنسکه خدمتدن کیرو طورمق واموردنیادن اجتناب ایتمك کار عقل دکل محضا نقصانی همت وحمیتدر . زیرا حادثات عالم : سرابك تموجاتنه بکزرکه آنیدر.

٦٠

مهلت دور سبکسیر جهان این همه نیست

نوشه بردار وروان شو که زمان این همه نیست

عمر جهان بزم‌ا کلادیغمز کبی ایچنده بولندیغمز حالده شوعجله قوشوب کیدن مدتدن عبارت دکلدر . ای غافل ! سن طورمه همان ارزاق سفریه‌کی تدارك ایدوب یوللاك که زمان بودکلدر بومرحله‌دن کچوب عالم بقایه کیدیله‌جکدر ! . .

٦١

سودا کرست هر که دهد رزباب رو ،

آنکس که بی‌سؤال دهد اهل همتست .

ای ادعای سخاوت ایدن کوته بین ! اهل حاجته یوز صویی مقابلنده ویردیکك اقچه مقبول دکلدر . بلکه عادتا برآلیش ویرشدن عبارتدر حقیقتی اهل همت اوکیمسه‌درکه دست سؤالی کورمه‌دن ارباب احتیاجك حالنی کشف ایدوب معاونته شتابان اوله !..

٦٢

دل وزبان چو یکی شد سخن بلند شود .

بهیچ جا نرسد طائری که یکبالست .

برذاتك که قریحه‌سنده‌کی وسعت لساننده‌کی طلاقتله مساوی‌اولور. اوزمان بوایکی جناح فضیلت سایه‌سنده سوزلری عالی وشهرتی عالمکیر اولور . چونکه تك قنادلی قوش ایچون هیچ برزمان بریره اوچوب کیتمك ممکن دکلدر !..

٦٣

سخن تلخ اگر میگذرانی مردی !..

دعوی حوصله تنها بقدحنوشی نیست.

آجی سوزی عفو ایدرسهڭ یکیتسڭ ! یوقسه وسعت حوصله وفسحت وجدان ادعاسی ساده چوق عشرت ایچه بیلمکله دکلدر !..

٦٤

موقوف بآسایش چرخست قرارم ؛

هرکار که موقوف محالست محالست .

الم عشقدن تخلیص کریبان ایله راحت وسکون بولمقلغم محال اولان سکون چرخه وابسته‌در. بناءعلیه محاله موقوف اولان هرایشده محالدر.

٦٥

بگذر از رد وقبول خلق کین شغل خسیس ،

خویشرا باعالمی دست وگریبان کردنست .

عزیزم ! خلقك نه ستایشندن مغرور اول نه ده ذمندن مکدر ! مقتشای نفسانیت اولان بوحاللردن کچ ! زیراحد ذاتنده دکرسز اولان بومشغله انسانی بتون مخلوقات ایله یقا ، پاچا ایتمکدن بشقه برشی دکلدر.

٦٦

نتوان بقیل وقال ز ارباب حال شدن ،

منعم نمیشود کسی از گفتگوی گنج !..

زمانه متشیخلری کبی بر طاقم اصطلاحات طرق والفاظ روحانیه

بلله مکله مرشد مطلق واهل حالدن اولمق ممکن دکلدر . زیرا خزاینه متعلق حکایات وطاتلی خولیالرله کیمسه نك زنکین اولدیغی کورلمامشدر .

٦٧

هیچ قفلی بکلید دیکری وانشود .

هر زبان کوشی وهر کوش زبانی دارد .

هیچ بر قفلی کندی اناختارندن غیری بر اناختارله آچیلماز . نته کیم هر قولاق هر سوزی ایشیده مز واکلایه ماز . آنك ایچون هر قولاغك اکلایه جغی لسان وهر لسانك اکلایه جغی قولاق واردر . بنابرین عوامك امور عشق وروحانیته ده کی عدم ادراکاری طبیعیدر !..

٦٨

حر بصرا نکنند نعمت دو عالم سیر !

همیشه آتش سوزنده اشتها دارد .

چشم حریصی ایکی عالمك نعمتی طویوردماز . زیرا حرص ؛ هردم سوزان اولان بر آتشه بکزر . بویله بر آتشك یاندقجه کسب وسعت وتزید اشتها ایده جکی طبیعیدر .

٦٩

شکست ناخن تدبیر برتو دشوارست !

دکر نه هر کرهی صد کره کشا دارد .

مراد الهی یه قارشو کوچ ایش اولماز . عجول اولان انسانلر ایچون یالکز ناخن تدبیرك قیرلمه سی کوچدر . حالبوکه هر عقده نك بوز دانه آچجیسی بولور . سن توکل اول ؛ ظاهرده کوچ ایسه ده ینه هر درلو تدبیرکی جناب حقدن بیل !..

٧٠

شکفته باش که پامال حادثات شود ،

کسی که چین جبین همچو بوریا دارد .

متبسم اول ! آنك حدت علامی اولان چیزکیلردن خالی بولنسون ! اوکبی خطوط متوازیه حصیرده اولور . بویله عبوس الوجه اولانلری حادثات ایام بهمه حال حصیر کبی پایمال ایدر ..

٧١

حضور خاطر اگر در نماز شرط شده است ،

عبادت همه روی زمین قضا دارد ! ..

حضور خاطر اکر نمازده فرض قلندیسه بتون کرهٔ ارضده یاپیلان عبادتك کافه‌سی قضا اولنمق لازم کلیر !..

٧٢

تا دماغ مابهوش آمد جهان افسرده گشت .

عید طفلان بود تا دیوانه در بازار بود ! ..

دیوانه بازارده طوردیغی مدت چوجقلرك بایرامیدر . بزده دیوانه کبی قیمتدار اوقاتمزی ساده رولرپشنده وهوا وهوس آردنده چوردك ! . وقتا که عقل باشه کلدی ، حقیقت اشیایه وقوف حاصل اولدی . دریغا که پیر اولدق ! ..

٧٣

بی ریاضت نتوان شهرهٔ آفاق شدن

مه چو لاغر شود انگشت نما میگردد

مشار بالبنان ومشهور آفاق اولمق ایچون چوق ریاضت ومشقت

چکمك وهلال کبی کسب ضعف ایتمك لازمدر . زیرا قمرك اعتباری ولزوم تحریسی ؛ الك ضعیف اولدیغی زمانده‌در . یوقسه بدر میز ایکن لزومه‌مبنی آیه کیمسه باقماز .

۷٤

بی‌مگس هرگز نماند عنکبوت

رزق راروزی رسان پرمید هد ..

اورمجك هیچ بروقت رزقی اولان سنکسز قالماز . بزعجولز یوقسه جناب حق صاحبیله سرعت تلافی ایچون باقمکز رزقه قنادبیله ویرییور .

۷٥

میشود عارف حجل نادان چوملزم میشود

میکشد ناموس عالم هرکه آدم میشود

جاهل ؛ ایاغی قایوب ملزم اولنجه عارف خجل اولور . چونکه حمیتپرور اولان آدم بتون مخلوقاتك ناموس و حقوقنی محافظه‌یه غیرت ایدر ! ..

۷٦

پاك کن از غیبت مردم دهان خویشرا ،

ای که از مسواك هردم میکنی دندان سفید ! ..

عزیزم ! نصل دیشلرکی ظاهرده اولان کیرلردن مسواك ایله هر زمان تمیزلیورسك ! آغزکی دخی انسانلرك غیبتندن اویله‌جه تمیزلمك لازمدر .

۷۷

دل عبث چندین ز تقدیر الهی میطپد .

میشود قلاب محکمتر چو ماهی میطپد ! ..

انسانك مقدراته ربط قلب ایتمیوب ده لزومندن زیاده اسبابه توسل ایچون چرپنمسی هپ بیهوده‌در . چونکه هپمز رشتهٔ تقدیرایله دست مشیته مربوطز . قانجه‌ده اولان بر بالق نه‌قدر فضله چرپنورسه کندیسنی اونسبتده قانجه‌یه تحکیم ایتمکدن بشقه برشی قازانامز .

۷۸

نیست آسان بحر را در کوه پنهان ساختن

عارفانرا دل ز اسرار الهی میطپد .

واسع بردکزی طاغده گیزلمك قولای دکلدر . عارفانك مدهوشیٔ عشق ایله خروشه کلمسی ؛ دلده‌کی‌یم اسرار الهینك تموجاتیدر .

۷۹

صائب : زموج حادثه ابروی ترش مکن ،

انکور چون رسید لکد مال میشود ! ..

صائب ! امواج حادثاتك غلیانندن قیزوبده صوراتکی آصمه ! انسان فلکك گرم وسردینی کوروب انقلاب ایامه تحمل ایتمدکچه کمال بوله‌ماز . نته‌کیم اوزوم یتشدکدن صکره دوکیلوب ، اذیلوب ده مال اولیور .

۸۰

درمصاف سخت رویان جهان سستی مکن !

قفل آهنرا نمیسازد کسی مومین کلید .

حق دیدکده اولدیغی ظاهر ایکن جبانت ایدوب ده مناسبتسز حریفلرده قارشی کوشکلك ایتمه ! دمیر قوپلیه کیمسه‌نك مومدن کلیدر یاپدیردیغی کورلمه‌مشدر .

٨١

از کلید آه هر بندی که باشد واشود ؛

قفل بند خانهٔ ماسخت ترشد زین کلید ! ..

عالمده اولان هر باغلو قپویی آچمق ایچون بر کلید وارسه انجق آه وانیندر . فقط عزیبدرکه بزم خانهٔ درونمزك قپوسی بوکلید ایله آچیلمدقدن بشقه بالعکس پاصلانوب آچیلماز بر حاله کلدی ! ..

٨٢

از صحبت نیکان نشود طینت بد نیك ؛

بادام همین تلخ برون از شکر آمد .

حد ذاتنده بدمایه اولان شخص هر نه قدر حسن حال اصحابیله برلکده پرورده اولسه‌ده مطلوب درجه‌ده مقبول اوله‌ماز . باقکز بادام ؛ کونلرجه شکرك ایچنده طوردیغی حالده ینه آجی اوله‌رق چیقیور .

٨٣

پیش اهل دل ندارد فوت مطلب حاصلی ،

بیشتر از فوت وقت اینجا مصیبت میشود ! ..

اهل دل نظرنده بیوك مصیبت فوت وقتدر . یوقسه فوت مطلبك آنلر نظرنده هیچ دکری بیله یوقدر .

٨٤

پیر کردیدی وکشت املت زردنشد !

بوی کافور شنیدی ودلت سردنشد ! ..

یاهو ! پیر اولدك‌ده حالا حرص واملك هیچ تدنی ایتمدی ،

مزرعهٔ آمالك صولوب صارارمادی . موت علائمنی ، كافورقوقوسنی طویدیغك حالده طول امل ایله مملواولان كوكلك ذره‌قدرقوجامادی . نه‌در بو خواب‌كران غفلت !..

۸۵

مراز روزِ قیامت غمی كه هست اینست ،

كه روی مردم عالم دوباره باید دید ! . .

بنده‌ٔروزقیامتك هول ودهشتدن طولایی شایان اهمیت بر كدرواندیشه‌وارسه اوده ایكنجی دفعه اوله‌رق بتون انسانلرك یوزینی كورمك صقندیسیدر !..

۸۶

دندان ماز خوردن نعمت تمام ریخت

اندوه روزی از دل ما كم نمیشود ! . .

آغزمزده‌كی دیشلر هرساعت جناب حقك نعمتنی ییوب ایچمكدن آشینوب دوكولدی‌ده حالا آچ قالمـق قورقوسی كوكلمزدن كیتمز وحرص واملمز تدنی ایتمز اولدی ! . .

۸۷

بر سفال جسم لرزیدن ندارد حاصلی ،

این سبو امروز كر نشكست ، فردا بشكند .

عزیزم ! فانی اولان شو حیاته معزور اولمق هیچ برفائده ویرمز . زیرا حیات دیدیكمزشی ؛ دستی كبی طوپراقدن اولان ودستی قدربیله مقاومتی بولنمیان شـو وجودله قائمدر . بویله اولان بر حیاته مغرور اولمق چامور دستی اوزرینه چیقوبده صچرامغه بكزر . بوكون قیرلمازسه مطلقا یارین قیریلور ! . .

٨٨

عارفان ، صائب : زسعد ونحس انجم فارغند ،

صلح كل با ثابت وسيار كردون كرده اند .

صائب ! عارف حقيقى اولانلر ؛ فلكك سعادت ونحوستندن مستغنيدر . زيرا آنلر جهانده اولان سيارات وثوابتك كافه‌سيله صلح عمومى عقد ايتمشلردر !..

٨٩

زفوت مطلب جزئى مشو غمين كه فلك ،

ستاره ميبرد وآفتاب مى آرد ! . .

عزيزم ! اوفاجق بر مطلبك عدم حصولندن طولايى مأيوس ومكدراولمه ! اعظمنه منتظراول ! چونكه فلكده يلديزغائب اولنجه آفتاب طلوع ايديور . سن‌ده تجلياته منتظر ، ظهوراته تابع اول !..

٩٠

دانسته قدم بر سر مورى ننهادم .

صائب ! فلك سفله خرابى بسرم كرد !..

بن زوالع صائب ! بيله‌رك برقرنجه‌نك باشنه باصمديغم حالده غريبدركه شو دنى فلك بتون عالمك خرابيسنى بنم باشمه دولادى .

٩١

اختيارى نيست صائب ! اضطراب مازعشق .

دست وپايى ميزند هركس كه دردر يافتاد .

صائب ! جزئى ، كلى هيچ براختيار واقتداره مالك دكلز .

اضطرابمزك كافه‌سی آتش عشقك تأثیرندندر ؛ اختیاری دكلدر . چونكه دكزه دوشن آدم هیچ اولمازسه بلا اختیار ال ، اایاق‌اورر.

۹۲

یوسف ازدامن اخوان بغریبی افتاد ،

خطر مردم آگاه زمامن باشد .

هرشیدن خبردار اولان آدم بعضاً هیچ امید ایتمدیكی بریردن بلایه قاور . زیرا یوسف علیه السلامك كرفتار غربت وفلاكت اولمسی ؛ خیاله كلمیان برادرلرینك كیدو حیله‌سی یوزندندر !..

۹۳

خاكپانی‌كه بمعمورهٔ تن كوشیدند ،

در ره‌آب بقاسد سكندر بستند .

بیوكلر عندنده شو وجود فانی مانع وصلتدر خاكی وفانی اولان شوبدنك دائما اعمارینه ، تأمین استراحتنه چالشمق هركسك واصل اولمسنی آرزو ایتدیكی آب حیاتك یولنه سد اسكندر كبی بر دیوار چكمكه بكزر !..

۹٤

كفراچه وزن باشد پیش شكوه دریا

درچشم بی نیازان دنیا حصیر باشد

دریانك شكوه وعظمتنه قارشی اوزرنده‌كی كوپوكلرك هیچ برثقلت ودكری اولمدیغی كبی ، حقیقی درویشلر نظرنده‌ده بتون دنیانك برحصیر قدر دكر واهمیتی یوقدر !..

٩٥

دلیل راحت ملك عدم همین کافیست ؛

که هرکه رفت بآن راه برنمیکردد .

ملك عدمده هر کس ایچون برنوع استراحتك موجود اولدیغنه شمدی یه قدر کیدنلردن بریسنك کیرو دونمامش اولمسی بردلیل کافیدر.

٩٦

این قدر کزتو بود چند دلی شاد بسست .

زندکانی بمراد همه کس نتوان کرد . !..

سندن برقاچ کشینك ممنون اولمسی کافیدر . یوقسه دنیاده هرکسك مرادی اوزره یشامق انسان ایچون ممکن دکلدر .

٩٧

ازخانهٔ زنبور حوادث نخوری شهد ،

تادررك جانت ندود نیشتری چند ! ..

برقاچ آری نیشتری جان طمرکه باتمدقچه ؛ قواندن بال آلوب یمك ممکن دکلدر . اشته دنیاده بویله بر حوادث قوانیدر . گرم وسردینی دانمدقچه ، حادثات ایامه تحمل ایتمدکچه لذتی بولنماز .

٩٨

علم رسمی ورق سینه سیه ساختنست ؛

عارفان کودك خودرا بدبستان ندهند .

عزیزم ! علوم ظاهره اشته بویله اوزری مرکبله سیاهلانمش کاغدلری بربری اوستنه دوزمکدن عبارتدر . حقیقتده معتبر اولان

علوم باطنه‌یه قارشی بر دکری اولمدیغندن عارفلر تحصیل علوم ظاهره ایچون چوجقلرینی بیله مکتبه ویرمزلر !..

٩٩

کسی کز خلق خواهد حاجت خود مردنش اولی

غریق بحر به آنکس که دستش ناخدا کیرد

برکیمسه‌که جناب قاضی الحاجاتی اونوترده کندی احتیاجاتنی مخلوقاتدن ایستر ؛ اویله کیمسه‌نك محرومیتله ترك حیات ایتمسی ؛ بشامسندن اولادر . زیرا دکزه دوشن بر آدمك النی قپودان طوتارسه ایدرکه ساحل سلامته چیقمسی بالنسبه قولای اولور !..

١٠٠

حاصل عمر زخود بیخبران آه بود .

هرکه‌ازخویشتن‌آکاه شدآکاه بود .

شو بازار فنایه سوقنده‌کی حکمت ومصلحتدن وعطیه فطرت اولان نفسندن خبری اولمیان زواللیلرك محصول عمری بر آه ندامت وافسوسدن عبارتدر . کیم‌که بوحکمتلره وقوف پیدا ایدوب‌ده لایقیله کندینی بیلوب آکلا دیسه عارف حقیقی انجق اودر .

١٠١

غافل ازمورمشو کرچه سلیمان باشی :

که زهرذره بدرکاه خدا راه بود .

عزیزم ! بالفرض سلیمان علیه السلام قدر کسب رفعت وعزو حشمت ایدرسه‌ك بیله قریخه‌نك وقریخه مثابه‌سنده اولان ضعفانك

حالنی اونوتمه !.. زیرا بر ذره‌یه وار نجه‌یه قدر عموم ضعفانك درگاه جناب کبریایه قارشو برزاه تضرع واجابتی واردر !..

۱۰۲

ای که کام دوجهانرا زخدا میطلبی !

هردو موقوف بیك آه سحر گاه بود .

افندم ! سن که هر زمان جناب حقدن دنیا آخرتك سعادتنی ایستیورسڭ ! بو آرزولرڭ هر ایکیسی سحر وقتنده قالقوب کمال خلوص ایله بر آه وفریاد ایتمکه متوقفدر که کوچ برشی دکلدر !..

۱۰۳

برخرابی صبر کن کز انقلاب روزکار ،

دشتها معموره ومعمورها صحرا شوند .

افندم ! زمان‌سنی جور بی‌پایان ایله خراب وپریشان ایدرسه‌ده سن بڭا صبر ایت ! انقلابات زمانه منتظر اول ! زیرا کوریورسك که تقلبات ایام برچوق ایسسز طاغلری ، اوه‌لری شنلندیروب معموره حالنه وبر چوق معموره‌لری‌ده تخریب ایدوب ایسسز اووه حالنه کتیریور .

۱۰٤

پیرانه سر همای سعادت بمن رسید .

وقت زوال سایهٔ دولت بمن رسید .

عزت واقبال وهمای سعادت ؛ هیچ برشیئه قادر اوله‌میه‌جغم اختیارلق زماننده انجق بڭا توجه ایده‌بیلدی . ایواه !.. سایهٔ دولت بویله مدتی بك آز اولان وقت زوالده بڭا ایریشدی که کندندن هیچ استفاده ایده‌مدم . دریغ !

١٠٥

بی آسیا زدانه چه لذت بردکسی ؟!

دندان نمانده بود که دولت بمن رسید !..

اوکونمه‌مش، پیشمه‌مش اولان حبوباتدن کیمسه‌نك لذت آله‌میه‌جغی طبیعیدر. اشته زوللی بن! آغزمده بردیش قالمدیغی دیمکدن برلذت آلمق ممکن اولمدیغی برزمانده نعمت وسعادته نائل اولدمسه‌ده واسفا!.. کنجلك الدن کیتدی بوبله وقتسز سعادتی نه یاپایم!..

١٠٦

بازیچهٔ امواج بود کشتیٔ خالی .

دلرا زغم ودرد سبکبار مدارید !..

عزیزم! خانه‌کی ویوم آخرتی اونوته‌جق درجه‌ده اذواق فانیه‌یه دالوب‌ده کوکلکی غم ودرددن بسبتون خالی طوتمه! چونکه صفره‌سی ویوکی اولمیان سفینه بشیك کبی دالغالرك اویونجاغی اولور. کوکلکی بسبتون بوش وخفیف طوتمه! ذوق درده آلیش! اهل درده مقارن اول! یوقسه سن‌ده بازیچهٔ امواج حادثات اولورسك!..

١٠٧

دستکیری نتوان داشت توقع زغریق .

اهل دنیا همه‌درمانده تر از یکدیکرند !..

دکزه دوشمش بر آدمدن یاردیم ومعاونت امید اتمك بالوجوه جائز اولمدیغی قدر ممکن‌ده دکلدر. اشته اهل دنیا حد ذاتنده بویله‌در. نظر حقیقت ایله باقیلورسه انسانلرك هربری دیکرندن دها زیاده محتاج معاونت برحالده بولنیور!..

١٠٨

مکن بر نفس رحمت بر تو چون راه خطا گیرد .

سزای کشتنست آن سگ که پای آشنا گیرد !..

نفسك سنك الكده اسیر و زبون ایکن اکا مرحمت ایدوب ده آرزولرینك استکمالنه چالشمه ! زیرا سن اوکا نه قدر ایلك ایتسه‌ك اوینه دائمًا سنی طریق مخاطره‌یه سوق ایدر . سن اونی ریاضت و تربیه ایله اولدیرمکه چالش ! ضرب مثلدرکه افندیسنك وطانیدیغنك ایاغنی ایصیرن کوپك اولدیرلمکه لایقدر .

١٠٩

رهنور دانرا سبکباری بود باد مراد

کف بسعی اندك ازدریا بساحل میرسد .

بز انسانلر ازلیتدن ابدیته طوغری آقوب گیدر برسوری یولجیلرز. یولجینك یوکی هرزمان خفیف اوللیدرکه بادمراد انی قولایلقله منزل مقصوده واصل ایتسون ! نته‌کیم دریا اوزرنده‌کی کوپوکلر غایت خفیف اولدیغندن مرادنجه اسن اوفاجق بر روزکارله قولای قولای ساحله واصل اولیور ! ..

١١٠

پادشاهی نه بسیم وزر وگوهر باشد ،

هر که راسدرمق هست سکندر باشد !

یالکز سلطنتك محتاج الیهی اولان سیم وزر وحشم وگوهری اولان پادشاه دکلدر. کیمسه‌یه محتاج اولمه‌دن سدرمق ایده‌جك درجه‌ده یه‌جکی بولنان هر فقیرده اسکندرکبی کندی ملکنك سلطانیدر !..

١١١

هیچ دردی بتر از عافیت دائم نیست

تلخیٔ تازه‌به ازقند مکرر باشد ! ..

بتون عمری صحت وعافیتله کچورمك ؛ اویله بر خسته‌لقدر که حقیقتده بوندن بدتر درد و خسته‌لق اوله‌ماز . هرشی ضدیله اکلاشیلدیغی کبی صحتك قیمتی‌ده خسته‌لقله اکلاشیلور . نعمت عافیته تشکر دخی اوزمان خاطره کلور . رهکذار حیاتده ازدصره تاحکام اولمق، مشکلاته مصادف قالمق فنا دکلدر. تجربه‌در. بعضا آکثی برشی یمك هرزمان طاتلی یمکدن دها ایدر!..

١١٢

ازکلوی خود بریدن وقت حاجت همتست .

ورنه هرکس کاه سیری پیش سك نان افکند !

ای ثروت ونعمته نائلیتله جود وکرم ابراز ایدن ذات ! سنك بوسخاوتك ؛ جناب فیاضك سکابخش ایتدیکی نعم کونا کونك صدقهٔ تشکری دیمك اولدیغندن حدذاتنده ذکر واهمیتی حائز دکلدر . اصل همت وسخاوت کندك محتاج ایکن دیکرینك احتیاجنی نفسکه ترجیح ایتمك وبونمازکدن کسوبده بشقه‌سنه ویرمکده‌در . یوقسه هرکس کندی پیوب طویدقدنصکره اوکندن آرتان فضله‌یی کوپکلرك اوکنه دوکرکه بوکا سخاوت وجوانمردی دینمز ! . .

١١٣

سفینهٔ که بدریای بیکنار افتاد ،

چه احتیاج بتدبیر ناخدا کیرد !..

شناور دریای وحدث اولانلرك وجد وحال ایله بعضاً عقلدن تجرد

ایتدکلرینی چوق کورمیکز . بر سفینه که ساحل وپایانی اولمیان بردریایه دوشدی ؛ خط حرکتی ، وجهۀ سلامتی معلوم اولمدیغندن قپودانك تدبیرینه‌ده احتیاجی قالماز !..

۱۱٤

بنمای بصاحب نظری کوهر خود را !

عیسی نتوان کشت بتصدیق خری چند !..

عزیزم ! هنر وجوهرکی اهل وارباننه عرض ایت ! هر شیئی اهلندن صور، اوکرن ! منکرینك تکذیب وحسدندن ملول اولمه !.. حیواندن فرقی اولمیان بر قاچ احمقك تصدیق واخباریله بداهت حقیقیه‌یه قارشو عیسی علیه السلامك اولدیرلدیکنه قائل اولانلر بولنمق حضرت روح اللهك موتنی ایجاب ایتمز !..

۱۱٥

نعمتی نیست که چشمی بنود در پی آن !

ترك وصل شکر از بهر مکس نتوان کرد .

دنیاده برنعمت یوقدرکه آرقه‌سنده کیمسه‌نك کوزی اولمسون ! برنعمت ووظیفه‌یه نائلیت اثناسنده رقبانك مهاجماتندن هیچ مکدر اولمه ! آریدن وسینکدن قورقوب ده شکره ، باله قاووشمامق اولماز .

۱۱٦

خوش دلی نیست درین دائرۀ کور کبود .

وقت آن خوش که ازین دائره بیرون باشد .

شودائرۀ عالم ناسوت ایچنده المسز، کدرسز، کوکلی خوش هیچ بر انسان یوقدر یالکز بودائره‌دن دیشاری اولانلرك کوکلی خوشدر !..

١١٧

اکر مجنون منم پس کیست درروی زمین عاقل ؟

ور ار عاقل تویی دیوانه در عالم نمیباشـد !..

ای عقل وهواسنه مغروراولوب ده بکا مجنون سویلین شخص ! اکر بن مجنون اولیورسه‌م یر یوزنده عقلای کیمسه اولمامق لازمدر . واکر زعمکجه عاقل ده سن اولیورسه‌ڭ عالمده دیوانه بر کیمسه یوق دیمکدر .

١١٨

در سخن کفتن خطای جاهلان پیدا شود .

تیر کج چون از کمان بیرون رود رسوا شود .

جاهلرڭ خطا وجهالتی سوز سویلرکن پك کوزل تظاهرایدر . زیرا اکری براوق یایدن چیقدقدن صکره هدفه اصابت ایده‌میه‌جکندن او زمان رسوای عالم اولور !..

١١٩

ازان مغلوب میکردی که برخود نیستی غالب !

اکر باخود بر آیی باتو عالم بر نمی آید .

عزیزم ! سن نفسکه غالب اوله مدغکدن طولایی هرزمان مغلوب اولیورسك ! اکر نفسکه غالب اوله بیلدکمه بتون عالم سنی مغلوب ایده‌میه‌جکندن امین اوله بیلیرسك ! . .

١٢٠

شد کند از ملایمت من زبان خصم ؛

دندان ماررا بنمدمی توان کشـید .

نه زمان که بن خصممه قارشـو طاتلی کیدوبده اظهار ملایمت ایتدم . زواللی ابکم ولال اولدی . چونکه یلانك زهرلی دیشلرینی یموشاق تکه ایله چکوب قوپارمق ممکندر ! . .

۱۲۱

ازعصای خود خطر دارند کوران وقت جنك ؛

بی بصـیرت از دلیـل خویش ملزم میشـود !

وقت جنك ونزاعده کورلرك رهبر سلامتی اولان عصالری باشنه بلا اولور . چونکه کورمیەرك دشـمنه قاپدیریلور . اشـته فلسـفه ومحکمەسی اولمیان بعض بصیرتسز کیمسەلرده اثنانی مناظرەده کندی ادلەسیله الزام اولنور ! . .

۱۲۲

بزرك اوست که برخاك همچو سایهٔ ابر ،

چنـان رود که دل مورراً نیـازارد !

اهل کمال متواضع اوکیمسەدر یر یوزنده بولوط کولکەسی کبی نامەبار اولارق کزر ، کبر وعظمت ایله هیچ بر شـخصك وحتی قرنجەنك بیله کوکلنی اینجتمز ! . .

۱۲۳

ازپایهٔ خو هرکه نهد پای فراتر ؛

مشیست که پروای لب بام ندارد .

خود پسندلك نتیجەسی اولەرق هرکیم کندی ایاغنی دائرهٔ اقتدار ولیاقتدن خارجه قور ، علویت فروشـلق ایدر . مغرور کمال اولان

بو زواللی حقیقتده طامك ، صاچاغك کنارنده قیدسز ، تفکرسز طوران بر سرخوشه بکزر .

١٢٤

ازصبح حشر تیره نهادان الم کشند .

یوسف زروی آینه خجلت نمیکشد .

صباح حشردن الڭ زیاده قورقانلر فطرت ووجداننده ، افعال وحرکاتنده شبهه‌سی اولانلردر . چونکه حسابی تمیز اولانلر یوم الحسابدن قورقماز . نته‌کیم چرکین یوزلی اولانلر آینه‌یه باقدیغی زمان مأیوس وخجل اولور . فقط یوسف علیه السلام هیچ برزمان دوچار خجالت اولماز ! . .

١٢٥

از طبع سرکه تندی بیرون نمیرود سال ،

جاهل همان کز ندست هرچند پیر باشد !..

مرور زمان هیچ بروقت سرکه‌نك طبیعتنده اولان سرتلکی آزالتماز . بلکه تزییدایدر . اشته جاهلك طبیعتی ده بویله‌در . نه‌قدر اختیارلانیرسه تبدیل اخلاق ایتمز . صولت جاهلانه‌سیله هرکسی ایصیر ، بحضور ایدر !..

١٢٦

پیش پا دیدن بلا کردان سنك تفرقه است .

ایمنست از سنك هرشاخی که خود خم میشود !..

انسان دائما دور اندیش اولمالی . ایاق آلته جغك یری اولجه کوروب اکلاملیسك که صوکره سنك بلا وتفرقه وندامته هدف اولمیه‌سك ! زیرا کندیلکندن یره اکیلمش اولان داله کیمسه طاش آتماز ، او؛ قورقودن امیندر .

١٢٧

باهی خرمن افلاك را برهم زدم صائب !

زیك دل آنچه‌می آید ز صد لشکر نمی آید !..

صائب ! کلخن دلدن فوران ایدن خرمن اه ایله کرهٔ آسمانی بربرینه اوردم ، افلاکی قاصوب قاووردم . قلبك نه‌قدر شجیع اولدیغنی کوریبورمیسك ؟ ات پارچه‌سندن عبارت اولان بر قلبك یاپدیغی بو ایش یوز طابور عسکرك بیله الندن کلمز !..

١٢٨

کاسهٔ اهل کرم خالی نمیکرد دز جود .

ماه نوشد بدر ، نور مهر تابان کم نشد .

غنای طبعه مالك اولان اهل کرمك کاسه‌سی هیچ بروقت بوش قالماز ، اکسیلمز . نته‌کیم شمسدن اقتباس نور ایدن آی بدایتده هلال قدر ایکن یواش یواش بدر تام اولورده‌ینه کونشك ضیاسنه ذره‌قدر خلل کلمز ، اکسیلمز .

١٢٩

تا نمیرد ز تردد نکشد پای حریص .

راحت مور در آنست که پامال شود .

حریص مزارده راحت ایدر . دنیادن کیتمدکچه حرص وطمعدن بر آدیم کیرو قالاماز . نته‌کیم قرنجه ایاقلر آلتنده کزوب ازیلدیکی زمان راحت ایدر .

١٣٠

نقصان نمیرسد بخریدار احتیاط ؛

حاشا که این‌متاع کرامی زیان کند .

امورنده احتیاط ایدن تاجر مادام الحیات زیان ایرلشمز . احتیاط اویله عزیز وقیمتدار بر متاعدر که آنی آلان هیچ بر زمان زیان ایدرمی؟ حاشا!..

۱۳۱

بر لب بام خطر باشد مکان اعتبار .

خوب انیست نباشی در جهان اعتبار.

منصبده ، مقام عزت واعتبارده بولنمق حقیقتده یوکسك بر طامك کنارنده ، هر دقیقه سقوط تهلکه سنه معروض بر حالده بولنمغه بکزر استراحتك اك اعلاسی بویله بر یرده بولنمامقده در !..

۱۳۲

تا زمانی بی سر انجامی مکانی باشدت ،

سعی در تعمیر دلها کن زمان اعتبار !..

تصادفی اولارق یاورتی ظالمله طعن وافترایه هدف اولمه دن بر مدت مکان عزت واعتبارده ومأموریتده بولندیغك زمان مجروح الفؤاد اولان مغدورینك کوکلنی تعمیره وممکن مرتبه هر کس کندکدن ممنون ایتمکه سعی ایت !..

۱۳۳

پیران تلاش رزق فزون از جوان کنند

حرص گدا شود طرف شام بیشتر !..

انسان اختیارلاندقچه حرصی ، طول املی تزاید ایده جکندن پیرانك رزق ایچون تلاش واندیشه سی ، آج قالمق قورقوسی کنجلردن بك زیاده در . کنجلك بر صباح سعادت ، اختیارلق بر مغرب نکبتدر. دیلنجیلر ؛ صباح اولنجه اقشامه قدر بر چوق شیئه قاووشه بیلمك

امیدیله متسلی ومسرور بولنور . فقط اقشام زمانی اختیارلق کبی تقرب ایدنجه حرص واشتهاسی صوك درجه تزاید ایدر !..

١٣٤

ازره مرو بظاهر هموار مردمان ؛

درخاکهای نرم بوددام بیشتر ! ..

انسانلرك انتظام ظاهریسنه وعلی الخصوص کنجلرك لطافت وملایمتنه الدانوب طوغری یولدن قطعیا انحراف ایتمه ! زیرا دوزاقلر حیله‌لر یموشاق طوپراقلرده دهازیاده بولنور ! ..

١٣٥

طوق منت بر نتابد کردن آزادکان ؛

ترك احسان از بزرکان هست احسان دکر !..

دنیانك واری ، یوغی نظرلرنده مساوی اولان آزاده‌لرك کردانی بارامتنانه هیچ بر وقت تحمل ایده‌مز . انلره بویله منت واذا ایله احسان ایده‌جك اولان کبرانك ترك احسان ایتمسی ایریجه بر لطف واحساندن معدود در ! ..

١٣٦

زکات راستی از کروان بکردان راه !

ز هیچ کس تو درین ره عصا دریغ مدار!..

طوغربلغك زکاتی اکری یوله کیدنلری چویروب یوله المقدر . بوخصوصده هیچ بر فداکارلقدن کیرو طورماملی . صوپایله ایجاب ایدرسه کیمسه‌دن اسیرکمیوب آتملیدر ! ..

١٣٧

بی تزلزل نیست بنیاد جهان آب و کل ؛

کشتیٔ خود را ازین دریای بی‌لنکر برآر !..

تملی صودن چاموردن عبارت اولان شو جهان بی‌بقا هرزمان زلزله وشماته‌سز اوله‌ماز . دمیر طوتدیرمق ممکن اولمیان بو چامور دریاسندن سفینهٔ وجودی برآن اول ساحل سلامته چیقارمق کرکدر .

١٣٨

ز پشت آینه روی مراد نتوان دید ؛

ترا که روی بخلقست از خدا چه خبر !..

عزیزم ! بو بازار محنت وابتلایه سوقکده‌کی حکمت عظیمه‌یی اکلا ! خالقکی بیل ! وسنی بو مقصد اهم ایچون یراتدیغنی‌ده اونوتمه ! صراط مستقیمدن انحراف ایدوبده آینهٔ حقیقته آرقه طرفدن باقمه روی مرادك اوبله‌جه کورنمسی ممکن دکلدر . فقط مع التأسف سنی دائما مخلوقات وامور دنیا ایله مشغول کورديکمدن صانع ورزاقکدن خبرك اولمسه کرکدر ...

١٣٩

صائب ! از چرخ شکایت زجوانمردی نیست.

این غبار از دل آگاه بیک آه ببر !..

صائب حد ذاتنده هیچ برشیئه قادر اولمیان چرخدن ونعمت ومحنتی سریع الجریان عالمدن ایکیده برده شکایت ایتمك یکیتلکك شانی دکلدر . هرنصلسه قلب آکاه هکده قالش اولان شولکدی بر آه سحرله چیقارده صبور ومتوکل اول :..

١٤٠

در آستانهٔ عشقست فتح باب امید ،

مبر سجود بهر خاك آستان زنهار !..

باب امیدك اناختاری آستانهٔ عشقده‌در. اورایه سجده و تعظیم ایدوب ده استحصالنه غیرت ایتملی ! یوقسه عادی قپولرده یوزصویی دوکوب ده تعظیم واسترحام ایتمك حقیقتده جائز دكلدر . حاجتی دائما بیوك قپودن ایستملی !..

١٤١

بقدر دانه دهد آرد آسیا بیرون ،

ببرده رنج مجو کام از آسمان زنهار !

دنیا ؛ وصلت مطالب خصوصنده بر دکرمنه بکزر . دکرمن اوستندن آلدیغی دانه نسبتنده اون ویرر . هرنعمت بركلفت مقابلیدر .. مشقت چکمدکجه زنهار دنیادن مراده نائلیت امیدی بسلمه !..

١٤٢

کشاد عقدهٔ روزی بدست تقدیرست .

مکن ز رزق شکایت باین وآن زنهار !..

عقدهٔ ارزاقی آچمق اقتداری بالذات ید قدرت سبحانیه‌ده‌در . قحط ارزاقدن طولانی وقتلی وقتسز شوکا بوکا صقین شکایت ایتمه !

١٤٣

بشکر آنکه تراره درین چمن دادند ؛

مباش در پی تاراج بوستان زنهار !

عزیزم ! بیك کره شکر ایت که شو کلستان فناده سکا ؛ کچمکه یول ، وطورمغه

یورویدیلر. انصاف ایتده صقین بتون بوستانی یاغمااتمك هوسنده اولمه!..

١٤٤

کلید گلشن فردوس دست احسانست .

بهشت میطلبی از سر درم برخیز !..

عزیزم ! جنتك قپوسنی آچه‌جق بر اناختار وارسه اوده انجق دست احسان وسخادر . اکر واصل نعم فردوس اولمق ایستیورسه‌ك آلتونلرك اوزرندن قالق ! محتاجینه انعام واحسان ایت !..

١٤٥

برآن بلند نظر لاف همتست حلال ،

که ننك دارد ازین فخرهای عار آمیز !..

سخا وهمتدن دم اورمق اوعالی جناب وبلند نظره حلال اولسون که انعام واحسانده بوی امتنان بولنماز . وشوکا بوکا سخاوتندن بحث ایله اعلان افتخاردن عار ایدوب کیمسه‌یه سویله‌مز !..

١٤٦

پاز حد خود منه بیرون کمال انیست وبس .

پیش اهل دین ملك بیزوال انیست وبس .

عالمده کمالاتك اك بیوکی حدکدن ، صلاحیتکدن واقتدارکدن زیاده بر آدیم ایلری آتلامامقدر . اهل بصیرت عندنده ملك بیزوال انجق بودر .

١٤٧

درد خودبینی بود صدپرده ازکوری بتر ؛

احتراز اهل بینشرا وبال انیست وبس .

کبرو خودبینی ؛ یعنی کندوسنی کوروب ده بشقه‌سنی کوره‌مامك حقیقتده کورلقدن یوز برده دها فنادر . اهل بصیرتك بوندن احترازی وبال عظیم اولدیغنه دلیل کافیدر !..

١٤٨

از کناه خود اکر شرمندهٔ دیکر مباش

شاهد خجلت دلیل انفعال انیست وبس

اثر غفلت وجهالت اوله‌رق یاپدیغك بر کناهدن اکر نادم اولمش واوتانمش ایسه‌ك بر دها یاپمه ! حقیقةً محجوب ومنفعل اولدیغکه ؛ بوعدم تکرردن دها مکمل برشاهد ودها واضح بردلیل اولاماز .

١٤٩

ای که‌داری چون صدف میل لباس سرخ وزرد ،

تیر باران نکاه خلقرا آماده باش !..

افندم ! سن که امور مخلوقاتك هرشعبه‌سنه قاریشیورسك ؛ وصدف دوکمه کبی قرمزی صاری هرنوع البسه وصلته میل ایدیورسك ! خلقك ده تیرباران نکاه وتعرضنه هدف اولمغه حاضر اول ! مقتضیات احوال بویله‌در .

١٥٠

هرکه میخواهدکه از سنجیده کفتاران شود ،

بر زبان بند کرانی از تأمل بایدش !..

هرکیم که تأثیر نطق وکلمات حکمت امیز ایله ممتاز اولانلر زمره‌سنه التحاقی آرزو ایدر ؛ لسانی تأمل وتفکردن یاپلمش محکم برباغ ایله باغلامليدر .

١٥١

هر کس زخوان قسمت خود رزق میخورد ،

از کم بضاعتی خجل از میهمان مباش !..

انسان نه‌قدر سعی ایتمش اولسه‌بیله «نحن قسمنا» مطبخنده پشوبده حصه‌سنه تفریق ایدلمش اولان رزقدن فضله برشی یمکه قطعیاً قادر دکلدر بناءبرین آنسزین کلن بر مسافره ؛ شانیله متناسب برسفره چیقاره‌مدیغکدن دولایی هیچ محجوب اولمه ! زیرا قصورسنده دکل آنك نقصانی نصیبنده‌در .

١٥٢

باغ فردوسست عالم چون نشاط قلب هست ،

دل که برجانیست کو دنیا وما فیها مباش !..

افندم ! کوکلکه خوش روحکه پرنشاطدر انسان ایچون شو فانی دنیا عادتا باغ فردوسدر . فقط کیفك یرنده اولماز ، کوکلك که خوش بولنماز بتون دنیا ومافیها سنك اولسه‌ینه بوشدر . وجود وعدمی مساویدر.

١٥٣

کسی که پاك نسازد دهن زغیبت خلق ،

همان کلید در دوزخست مسواکش .

آغزی مسواکله پاك طوتمق هنردکلدر . اصل هنر ؛ آغزی غیبتدن تمیز طوتمه‌ده‌در . هرکیم که فرض اولان ترك غیبتی اهمال وسنت اولان مسواکی استعمال ایدر ؛ حقیقتده آغزینی پاك ایده‌مامشدر ، بلکه آنك قوللاندیغی‌ده مسواك دکل جهنم قپوسنك اناختاریدر !..

١٥٤

غنـای طبع بود کیمیـای روحانی ،

چو نیست مال میسر بدل توانکر باش !..

عزیزم ! غنای قلب ابدی بیتمك ، توکنمك بیلمز بر کیمیای روحانیدر . مالك وپاره‌ڭ یوق ایسه باری قلباً زنکین اول :..

١٥٥

زینت ظـاهر چه کار آید دل افسرده را ؛

نقش بر دیوار زندان کر نباشد کو مباش !..

قوجامش بر کوکل ایچون تزیینـات ظاهره هیچ بر وقت جالب سرور اولاماز . نته‌کیم زندان دیوارلرنده نقوش وتزیینات اولسه‌ده اولمسه‌ده زواللی محبوسی ذره قدر مستریح ایتمز !..

١٥٦

بر صلح وجنك اهل جهان اعتماد نیست ،

چون صـلح میکـنند مهیای جنك باش !..

اهل دنیـانك جنك وصلحنه قطعیاً اعتماد یوقدر . نه‌زمان عقد صلح ایدرلرسه یکی بر جنك سیرینه حاضر اول !..

١٥٧

پادشـاهی بحضـور قلب بار خاطرست .

دل چو برجانیست کو تخت سلیمانی مباش !..

حضور قلب وسکونت وجدان اولمدقچه پادشاهلق بیله کوکل بلاسیدر . صحت وجود ، آسایش قلب که یوقدر تحت سلیمانه بیله مالك اولسه‌ڭ بوشدر !..

١٥٨

پیش عارف در بلا بودن به از بیم بلا .

مرغ زیرك میكنند در حلقهای دام رقص !..

عارف حقیقی نظرنده تهلكه و بلانك ایچنده اولمق هر زمان بر بلاو تهلكه یه دوشمك قورقوسیله مكدر بولنمقدن دهااهوندر . زیرا زیرك قوش دوزاقده وقفسده بیله اولسه رقص ایدر ، محترم اولدیغنی بیلدیكی ایچون هیچ مكدر اولماز !..

١٥٩

اوج دولت جای بازی ونشاط لهو نیست .

از بصیرت نیست كردن دركنار بام رقص !..

مناصب رفیعهٔ دولت وتخت وسلطنت ؛ دیوب ، كوملك ، چاتوب اوینامق یری دكلدر . اوكی موقعده بوكبی احوال ؛ قیدسزلقله طامك كنارنده رقص ایتمكه بكزركه تهلكه‌سی یوزده یوزدر !..

١٦٠

تو مستعد نظر شو چو صائب بیدل !

كه منقطع نشود فیض هرگز از فیاض !..

عزیزم ! استعداد هرشیده شرط اولدیغندن سن یالكز بو عاشق صائب كبی جناب حقك فیض نظر وتجلیات سبحانیه‌سنه استعداد كسب ایتمكه چالش . چونكه سنده استعداد اولدقدن صكره جناب فیض حكیمك فیوضات نامتناهیسی هیچ برزمان سندن منقطع اولماز ..

١٦١

داریم ساقیا هوس عشرت ونشاط !

جویای راه میكده ایم اهدنا الصراط !..

امان ای ساقی . بزده عیش وعشرته وذوق ونشاطه صوك درجه برهوس و آرزو واردر . فقط طریق میکده‌یی بردرلو بولامیورز . سن بزی هدایت ایدوب یولی کوستر . بیوك برلطف ایتمش اولورسك ..

۱٦٢

بنور زهره سفر میکنند راهروان ؛

تو پیش پای ندیدی بآفتاب دریغ !..

کوی حقیقته طوغری سفره استعدادی اولان کیمسه‌لره دلالت نور زهره بیله کافیدر . یازیق که سن اطرافی قابلایان نور آفتاب ایله حالا ایاغکك آردینی کورمکه موفق اوله‌میورسك ..

۱٦٣

تیره بختی لازم طبع بلند افتاده است ؛

پای خود را چون تواند داشتن روشن چراغ !..

نصاب فضیلت وعلو طبیعته مالك اولان ارباب کمال هر زمان بدبختدر . کندینه برفائده ایده‌مز . نته‌کیم بتون افلاکی ضیادار ایدن فانوس غریبدر که کندی آلتنه ایشیق ویره‌مز ..

۱٦٤

چو فلك دائرهٔ بینش خود ساز وسیع !

تا بدانی که چه مقدار صفا دارد عشق !..

افندم ! دائرهٔ بصیرتکی چشم فلك مثابه‌سنده اولان شمس قدر توسیع ایت که عشق وحقیقتده نه قدر صفا ولذت اولدیغنی کوروب بیله‌سك !..

۱٦٥

بیار جیب وببرهر کهر که میخواهی !

که قفل منع ندارد در خزانهٔ عشق !..

روی قبول کوروبده خزانهٔ الهیه‌یه کیرمکه موفق اولدکسه ؛ ایستدیکڭ مجوهراتی جیبکه قویوب کتیره‌بیلیرسڭ ! زیرا کمسه‌یی منع ایچون خزانهٔ عشقك قپوسنده قوپلی ، اناختار یوقدر !..

١٦٦

قامت زآه شرط بود در نماز عشق .

بی‌آب دیده نیست نمازی نماز عشق !..

نماز عشقك آبدستی کوز یاشی ، قامتی اه وناله‌در . بوشرطلر بولنمدقجه نماز عشق جائز دکلدر .

١٦٧

نه از زحل کله مندم ، نه‌ازقمر شاکر ؛

یکیست در نظر من زیان وسود فلك .

حادثات متوالیه انی ، فنا هرنه ایسه جناب مدبر متعالدندر . بعض کونه بینلر کبی شئوناتی ؛ انجم وطالعه اسناد ایدرك نه ییلدیزدن شکایت ایدرم ، نه‌ده بنم کبی وبلکه بندن دها دکرسز وشرفسز اولان قمره تشکر ایلرم . بنم نظرمده حد ذاتنده برشیئه مقتدر اولمیان فلكڭ سود وزیانی مساویدر . زیرا « خمیرکار جهانی قدر یاپار ، یوغورر » .

١٦٨

امروز عاجز کشته ام در راز پنهان داشتن ،

من کاسمانرا کرده‌می چون شیشه پنهان در بغل !..

اه زوالای بن ! حادثات کونیه‌نك تأثیریله او درکه‌یه کلدمکه بوکون اسرار خصوصیه‌می بیله محافظه‌دن عاجزم . حالبوکه وقتیله او یله

بر زمانم وار ایدی که قوجه آسمانی بتون اسراریله برابر شیشه کبی قولتوغمك آلتنده کیزلردم . سلام اولسون اول کونلره !..

۱٦۹

جعد وهماست در نظرم مرغ یك قفس

ز اقبال بی نیازم وز ادبار فارغم !..

بنم نظرمده هما ایله بایقوش هر ایکیسیده بر قفسك قوشیدر . زیرانه اقبال جهانی امید ونیاز ایدرم ، نهده ادبارندن ملول دمکدر اولورم . هر ایکیسندنده فارغم !

۱۷۰

دانسته ام شفا ومرض از دکان کیست ؛

صائب زنسخه بندیٔ عطار فارغم !..

صائب ! شفاو مرضك کافه‌سی هانکی دکاندن ، وهانکی قپودن کلدیکنی یقیناً بیلیورم . مرادالهی تعلق ایتمدکجه هیچ بریسی مؤثردکلدر . انك ایچون عطارك تدابیر ظاهره ونسخهٔ معنویه‌سندن دخی فارغم ! ..

۱۷۱

در اقلیم تجرد پادشاه وقت خود بودم .

نمیدانم چه کردم تا بزندان بدن رفتم ؟ ! ..

آه او کونلرکه اقلیم تجرد وکلشن الستده کندی باشمك سلطانی وکندی وقتمك حکمرانی ایدم . بیلمم نه یاپدم ، نه صوچم وار ایدی که شو زندان بدنه دوشوبده علائق ماسوی ایله ملوث اولدم واحسرتا !..

۱۸۲

دادند بمن عرض متاع دو جهانرا ؛

جز غیرت از ینهـا نپـذیرفتم ورفتم !

عزیزم ! بکا هر ایکی جهـانك متـاع ومزایاسنی برای اختیار کاملا عرض ایتدیلر . فقط بن بونلرك ایچنـدن یالکز سعی وغیرتی قبول ایدوب باقیسنه التفات ایتمدم . مع هذا اوسایه‌ده دخی حمد اولسون که هرنوع آمال ومقصودده نائل اولوب کیتمکده‌یم ! . .

١٧٣

ابرزکام روی جهـانرا کرفته است .

بیهوده‌عودخویش بمجمر کذاشتیم !..

غفلت دومانی بتون کرهٔ ارضی اویله احاطه ایتمشدرکه انسانلرك کافه‌سی زکام علتنـه طوتلدی . هیچ بریسـنده بوعرفان وحقیقتی استشمام ایده‌جك بورون وبین قالمدی . زواللی بن ! بك بیهوده بر صورتده نشر شمیم ایتمك هوه‌سیله کندی عود اغاجمی اتشه قویمش وزورزورینه زکاملی ملتنه‌بوی عرفان‌قوقلاتمغه قویولمشم . دریغ ! ..

١٧٤

تراکه‌چشم بخوبان بحسن معنی نیست ،

برو قلمرو تصـویر را تماشا کن !

افندم ؟ سنك که خوبانه نظردن مقصدك ! ؟ زبدهٔ صنعت الهی‌یی تقدیر وتحسین وفیض فطرته مفتونیتله تزیین معنویات ایتمك دکلدر . حقیقی بر ادم دکل ؛ قوری بر صورتپرستسك ! . . اویله ایســه ازه قناعت ایدوبده ضرورت چکمه ! کیت ؛ تمثـال وتصـویرك چوق بولندیغی مملکتلری کز ؛ دولاش تماشایت ! ..

١٧٥

اکر افتـادهٔ را همچو مور از خاك برداری ،

به پیش من بهست از طاعت روی زمین کردن.

حقیقی بر انسان دائما کندینی دکل؛ دوشمشلری، محتاج معاونت اولانلری دوشونور، مــددرس ضعفا اولور. افتــادهٔ خاك مذلت ونامرادی اولان برزواللی یی قالدیرمق ایچون قارنجه قدر صرف غیرت ومساعی ایدوبده قالدیرسه‌ك؛ اخوت وانسانیته متعلق اولان شو حال؛ بنم عندمده بتون روی زمینده طاعت وعبادت ایتمكلكدن دها ایدر!..

١٧٦

تخم راز از سنك خارا میجهد همچون شرر

هیچ کسرا محرم راز نهان خود مکن!..

هر راستکلنی مالك اولدیغك اسراره واقف ایتمك جائز دكلدر. تخم اسرار اویله بر شیدر که انی مرمر طاشه بیله اکمش اولسه‌ك طورماز قیغلجم کبی شرر پاش اولور. بناء علیه هیچ بر کیمسه‌یی رازنهانکه محرم ایتمه!..

١٧٧

پیش دانا از تمام علمهــا بالا ترست،

خویشرا با دانش سرشار نادان ساختن.

عارفلر علوم متداوله‌نك کافه‌سنه واقف اولدقلری حالده کندیلرینی هر زمان جاهل کوستررلر. بو حال انلر نظرنده مراتب علومك الك بالاسی دیمكدر.

١٧٨

در خاك خیره دیدن نور صفا کمالست.

هر طفل میتواند مه را در آب دیدن.

اهل کمال اکادیر مکه عادی طپراقده نور صفا ومعرفتی کوره بیلمکده کندیسنده قابلیت واستعداد اوله. یوقسه صویك ایچنه عکس ایدن ایی

بیاغی هر چوجق بیله کوره‌بیلیر ! ..

١٧٩

اوج دولت نه مقامیست که غافل باشند .

بر لب بام خطر جهل بود خوابیدن !..

مناصب رفیعهٔ دولت غفلت ومسامحه ایله اوطوریله‌جق یریدکلدر. سعادت‌ملتی تکفل ایتمش اولان رؤسا وکبرانك خواب غفلته طالمسی سائقهٔ جهالتله طامك ، صاچاغك تام کنارنده یاتوب اویومغه بکزرکه نتیجه‌سی هلاك عظیمدر ! ..

١٨٠

زکات صحت جسمت خسته پرسیدن .

نکاهبانیٔ عمرست پیش پادیدن .

خسته‌یی زیارت ایدوب حالنی سؤال ایتمك صحتك زکاتیدر . خسته اولمدقچه صحتك قیمتی بیلنمز . دائما آتیده آدیم آتیله‌جق یری اولدن تفکر وملاحظه ایتمك انسانك محافظ عمر وسعادتی دیمکدر !

١٨١

تلخیٔ منت حلاوت میبرد از جان ما ؛

آب رو نتوان برای آب حیوان ریختن .

منت ایله اولان انعام واحسانه قارشو جانوکوکلده حلاوت قالمازکه شکر ایده‌لم . آب حیات ایچون آب‌رو دوکمکه بکزرکه جائز دکلدر . زیرا عاقللر نظرنده یوز صویی آب حیاتدن دها قیمتلیدر !

١٨٢

پیری شکوفه ایست که مرکست بار او .

بارش چو این بود چه بود زخم خار او ؟..

اختیارلق برچیچکدرکه میوه‌سی موتدر . آه ! .. میوه‌سی بویله اولان بر چیچکلك ؛ دیکنی ودیکنندن حاصل اولان یاره‌لری عجبا نصلدر ؟ ! .. معاذالله ! ..

۱۸۳

یا رب از عرفان مرا پیمانهٔ سرشارده ؛ ،

چشم بینا ، جان آکاه ودل بیدارده !..

یارب ! بکا ؛ حد وپایانی اولمیان دریای عشق ومعرفتکدن لبالب طولو بر قدح صوك که دنیا ومافیهادن کچوب مستغرق دریای وحدت اولایم . الهی ! آستان عزتکه لایق بر قول اولمق ایچون بکا حق وحقیقتی ، سر مکوناتی ، نور هویتی کورمکه الویریشلی بر کوز ایله مبدأ ومعادینه آکاه برده جان ورده ذوق روحانیته واقف ، نور ازله وصلته مستعد اویانق بر قلب احسان ایت ! ..

۱۸٤

ترك عجب وکبر کن تا قبلهٔ عالم شوی !

سیرت ابلیس را بکذار تا آدم شوی !..

عزیزم ! « کبر وعجب وعظمت حقه یارار » بزم کبی ضعفایه مناسب اولمیان بوحاللردن کچ که کعبه کبی مطاف سکان عالم اولاسك ! شیطانی درکاه رحمتدن تبعیده بادی اولان بو صفتلری بالکلیه ترك ایت که خیرالخلف جناب آدم اولاسك ! ...

۱۸۵

دست چون افتاد خالی همت عالی بلاست ...

آنچه دارم در نظر در دست بودی کاشکی !..

الده اتمام واحسان ایده‌جك سرمایه اولمدقدن صکره علو همت انسانك باشنه بیوك بر بلادر . آه فکر ونظرمده اولان شیلر کاشکی المده اولایدی‌ده علو همت وسمو عاطفتمی کوستره‌بیله‌یدم !..

١٨٦

تجلی سنکرا نومید نکذاشت .

مترس از دور باش لن ترانی !..

افندم ! رحمت وفیوضات الهیه‌دن قطع امید ایدوب‌ده مأیوس بولنمه ! طورسینا طاغلرندن اسیر کنمیان ، یالچین قیالری بیله نا امید اتمیان تجلیات الهیه‌سنی‌ده محروم براقماز . اسرار لن ترانیدن‌ده قورقمه ! یالکز کسب استعداده سعی ایت !..

١٨٧

مرد را هرچند تنهایی کند کامل عیار ؛

صحبت یاران یکدل کیمیای دیکرست .

کوشهٔ وحدتده اوطوروب طاعت وعبادتله مشغول اولمق انسان ایچون هرنه‌قدر باعث کمال ایسه‌ده ؛ متحد وهم مشرب دوستلرله اوطوروب صحبت ایتمك دخی قیمت تقدیر اولنماز بر کیمیادر !..

١٨٨

قطرهٔ از قلزم توحید باشد هردلی .

دست رد برهیچ مخلوقی منه کرواصلی !..

شیخم ! هرقلبده دریای وسیع توحید والوهیتدن بهمه‌حال برقطره ، بر شمه واردر . هنر ؛ اوقطره‌یی واصل دریا ایتمکدر .

اکر سن لب توحیده واقف ، آستان فیض وحقیقة واصل ایسه‌ڭ مخلوقاتك هیچ برینی وحتی بنم کبی الڭ ادناسنی بیله خانقاه عرفانکدن رد ایله محروم التفات ایتمه !..

مصراعلر

۱۸۹

آنکه روشنکر تصور کردمش ژنکار بود !..

آه ! زواللی بن ! جلا ظن ایدرك قوللاندیغم مکرسه‌پاس ایمش !.

۱۹۰

رخش می بایدکه رستم را بمیدان آورد !..

رستم پهلوانی میدانه چیقارمق ایچون کندی آتی لازمدر .

۱۹۱

شور دیوانه باندازهٔ صحرا باشد !..

دیوانه‌نك آزغینلغی صحرانك درجهٔ وسعتنه تابعدر .

۱۹۲

هرکسی را روی در تعمیر دیوار خودست !..

بو عالمده هرکسك یوزی کندی منفعتنك پشنده ، کندی دیوارینك تعمیرنده‌در .

۱۹۳

هیچست کنج عالم اکر نیست دل ، غنی !..

انسانك قلبی غنی اولملی . قلب غنی اولمازسه عالمك خزینه‌لری هیچدر .

١٩٤

عالم بچشم مستان گلزار مینماید !..

روی زمین سرخوشلرك گوزینه عادتا باغ بوستان کبی گورینور .

١٩٥

دیوانه محالست که مجذوب نباشد !..

دیوانه‌لرك مجذوب اولمامسی محالدر .

١٩٦

بی غرض چون شد سخن تأثیر دیگر میدهد !..

سویلنان سوزده بر غرض وعوض وطرفگیرلق اولمازسه آنك تأثیری بسبتون باشقه‌در ! . .

١٩٧

دزد پیوسته طلبکار کمین می باشد !..

خرسز هر زمان گیزلنمك ایچون بریر ارار .

١٩٨

صحبت سنك وسبو ساز نگردد هرگز !..

طاش ایله دستینك هیچ برزمان اویوشوب صحبت ایتمسی ممکن دکلدر .

١٩٩

در بهاران مست را معذور باید داشتن !..

ایلك بهارده سرخوشـلك طاشغینلغنی بر پارچه خوش گورمك وکندیسنی معذور طوتمق گرکدر ! . .

٢٠٠

بسیم قلب نتوان ماه کنعانرا خرید از من !..

یوسق ؛ قیمتی بیلمیان برادرلری قاپ وجزئی اقچه ایله صاتدیلر.
نیم ماه کنعانمی اویله قاپ اقچه ایله بندن کیمسه‌نك آلمسی ممکن دکلدر.

۲۰۱

از دوزخی کلید بهشت برین مجو !..
جهنمه کیتمه‌سی لازم کلن کیمسه‌ده جنت اناختاری آرامه ! . .

۲۰۲

گرسنه چشمیٔ دام از شکارکم نشود !..
دوز اغك آچ کوزلیلکنی نه‌قدر آوطوتسه ینه اکسیلمز ! . .

۲۰۳

با ناقصان ستیزه نمودن کمال نیست !..
اصول مناظره وآداب اخوته واقف اولمیان ناقصلرله مجادله
ومنازعه ایتمك ارباب کمالك شانندن دکلدر ! . .

۲۰۴

هیچ کس بی کو شمال روزکار آدم نشد !..
فلکك سلهٔ تأدیب وتجربه‌سنی یمه‌دن کیمسه‌نك آدم اولدیغی کورولمامشدر!..

۲۰۵

این خواب نه خوابیست که تعبیر توانکرد !..
عزیزم ! بوکوردیکك رؤیا دکل که تعبیری ممکن اولسون ! . .

۲۰۶

غریبی در جوانی آدمی را پیر میسازد !..
غربت مصائبی انسانی کنجلکده اختیارلاتیر ! . .

انتها

PK
6549
S27A6